

POLICY FÖR

EKONOMISTYRNING

Antaget av kommunfullmäktige
2016-05-11 § 58

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sid

1.	God ekonomisk hushållning	1
1.1	God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv	1
1.2	God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv	1
2.	Resursfördelning	1
3.	Budget	2
4.	Anslagsbindningsnivåer	2
4.1	Driftbudget	2
4.2	Investeringsbudget	2
4.3	Särskilda investeringsbeslut	2
5	Resursfördelningsmodell	3
6.	Budgetprocess	3
7.	Uppföljning	4
7.1	Åtgärder vid budgetavvikelse	5
8.	Hantering av över- respektive underskott	5
8.1	VA och renhållningsverksamhet	5
8.2	Kommunfullmäktige/styrelse	5
8.3	Service nämnd	5

1. GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagen skall kommuner ”för verksamheten ange mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning”.

1.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket verksamhet som ryms inom de finansiella målen, alltså kopplingen mellan ekonomi och verksamhet. Det skall finnas ett samband mellan de resurser vi använder, de prestationer som genomförs och de resultat som uppnås. Detta fordrar tydliga och mätbara mål samt bra uppföljning.

Den övergripande politiska styrningen av verksamheterna sker utifrån kommunens vision samt kommungemensamma mål som fastställs av kommunfullmäktige.

1.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Innebörden av god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv är att:

- varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation skall behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.
- kommunens resultat skall vara positivt, dvs. samlade intäkter skall överstiga totala kostnader.
- kommunen har en ekonomisk buffert för att kunna hantera oförutsedda händelser och konjunktursvängningar.

För att uppnå god ekonomisk hushållning skall följande finansiella mål gälla:

Resultatmål

- Det årliga resultatet ska i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag långsiktigt uppgå till minst 2 procent.

Soliditet

- Soliditeten skall uppgå till minst 60 procent (ansvarsförbindelsen ej medräknad).

Investeringar

- Nettoinvesteringarna skall under budgetperioden finansieras med egna medel (årligt resultat + avskrivningskostnader).

2. RESURSSTYRNING

Verksamhets- och ekonomistyrning är en del i det totala styrsystemet och handlar liksom all styrning om att påverka agerandet i en viss önskvärd riktning. Ekonomistyrning ska uppmuntra till ett sunt ekonomiskt agerande. Det innebär t.ex. att alla ekonomiskt ansvariga ska agera med kommunens bästa för ögonen. Detta kan medföra att nyttan för den totala ekonomin ibland måste gå före det enskilda ansvarets bästa.

I budgeten bestäms fördelningen av kommunens resurser för de kommande åren utifrån de mål som har antagits. Detta sker genom att kommunfullmäktige tilldelar förvaltningen/ servicenämnden ekonomiska ramar.

Det ekonomiska resultatet redovisar hur förvaltningen använt sina tilldelade medel. Verksamhetsresultatet redovisar hur målen har infriats.

De kommunala verksamheterna ska bedrivas inom befintliga ramar även om detta medför att de i budgeten angivna verksamhetsmålen inte helt kan uppnås. **Detta innebär att de ekonomiska målen är överordnade verksamhetsmålen.**

3. BUDGET

Kommunen skall årligen fastställa budget och verksamhetsplan. Där tydliggörs mål för ekonomin men även mål för verksamheterna.

Kommunen tillämpar en rullande flerårsplanering där kommunfullmäktige årligen fastställer ekonomiska mål och verksamhetsmål för kommande treårsperiod. Härigenom skapas stabila planeringsförutsättningar och en helhetssyn med tydlig inriktning på ekonomi och verksamhet.

4. ANSLAGSBINDNINGSNIVÅER

4.1 Driftbudget

Årligen fastställer kommunfullmäktige storleken på kommunstyrelsens/servicenämndens kommunbidrag. Servicenämnden fördelar i sin tur kommunbidraget mellan verksamheterna.

Investeringsbudget – ramar för investeringar

En förutsättning för att en händelse skall klassas som en investeringsutgift är att beloppet uppgår till minst 1 basbelopp (för närvarande är ca 45 tkr).

För investeringsobjekt understigande 3 miljoner kronor beslutar kommunfullmäktige om årlig investeringsram för kommunstyrelsen/servicenämnden. Inom erhållen investeringsram disponerar kommunstyrelsen/servicenämnden anslagen.-

4.2 Särskilda investeringsbeslut

Investeringsprojekt över 3 miljoner kronor beslutas av kommunfullmäktige per enskilt projekt vilket innebär att anslaget binds till det enskilda projektet. Om investeringsprojekt löper över flera kalenderår skall fördelning göras av investeringsbelopp för respektive år.

Avslutade investeringsprojekt (över 3 mkr) skall slutredovisas till kommunfullmäktige.

5. RESURSFÖRDELNINGSMODELL

Den centrala resursfördelningen görs årligen i samband med framtagandet av ekonomiska ramar. Kommunens resursfördelningsmodell omfattar kommunförvaltningens/service-nämndens verksamheter. Modellen tar hänsyn till:

- Föregående års budget
- Beslutade förändringar (av både myndighet och kommunfullmäktige)
- Antagande om KPI-förändring
- Antagande om löneutveckling
- Framräknade volymförändringar utifrån demografiska förändringar
- Politiska prioriteringar
- Driftkostnader för tillkommande investeringar
- Ytterligare områden kan komma att ingå i resursfördelningsmodellen

6. BUDGETPROCESS

Budgetprocessen beskrivs nedan utifrån vad som görs, av vem och när det sker under året.

<i>Februari</i>	<i>Utifrån framtagna omvärldsanalys hålls en allmänpolitisk debatt i kommunfullmäktige med sikte på kommande års budgetperiod.</i>
<i>Mars</i>	<i>Tjänstemän arbetar fram budgetförutsättningar, förslag på ekonomiska mål (resultaträkning, balansräkning, investeringsbudget samt resursfördelning) och verksamhetsmål.</i>
<i>Mars</i>	<i>Budgetdialog för politiker, tjänstemän och fackliga företrädare. Tjänstemännen presenterar förslag till budgetförutsättningar, ekonomiska mål (resultaträkning, balansräkning, investeringsbudget samt resursfördelning) och verksamhetsmål.</i>
<i>April/maj</i>	<i>Politisk budgetberedning</i>
<i>Maj/juni</i>	<i>Kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige besluta om budget (resultaträkning, balansräkning, kommunbidrag och investeringsbudget) och verksamhetsmål för kommande tre år samt skattesats för det kommande året.</i>
<i>Juni</i>	<i>Kommunfullmäktige beslutar om budget (resultaträkning, balansräkning, kommunbidrag och investeringsbudget) och verksamhetsmål för kommande tre år samt skattesats för det kommande året.</i>
<i>Augusti/september</i>	<i>Servicenämnden beslutar om fördelning av kommunbidrag och fastställer verksamhetsmål.</i>
<i>Oktober</i>	<i>Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om verksamhetsplan för kommande tre år.</i>
<i>November</i>	<i>Kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsplan för kommande tre år.</i>
<i>Februari</i>	<i>Kommunfullmäktige informeras om kommunstyrelsens/service-nämndens budgetar på verksamhetsnivå.</i>

7. UPPFÖLJNING

Månadsuppföljning till kommunstyrelsen

Ekonomiavdelning upprättar månadsuppföljning som presenteras för kommunstyrelsen. Uppföljningen innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, förvaltningens kommunbidrag och investeringar.

Månadsuppföljning skall göras för februari, maj och oktober månader. Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder skall redovisas.

Förstärkt månadsuppföljning till kommunstyrelsen

Ekonomiavdelningen upprättar förstärkt månadsuppföljning per april månad som presenteras för kommunstyrelsen/kommunfullmäktige. Uppföljningen innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, förvaltningens kommunbidrag och investeringar, måluppfyllelse av kommunfullmäktiges beslutade verksamhetsmål samt en personalredovisning.

Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder skall redovisas.

Den förstärkta månadsuppföljningen ska även omfatta avstämningar av väsentliga balanskonton.

Delårsrapport

Ekonomiavdelningen upprättar delårsrapport per augusti månad som presenteras för kommunstyrelsen/kommunfullmäktige. Delårsrapporten skall förutom formella krav enligt RKR även innehålla måluppfyllelse av kommunfullmäktiges beslutade verksamhetsmål samt en personalredovisning. Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder skall redovisas.

Årsredovisning

Ekonomiavdelningen upprättar årsredovisning för kommunen som fastställs av kommunfullmäktige senast under maj månad. Vid samma tillfälle beslutar kommunfullmäktige om ombudgetering av investeringsmedel samt hantering av över- och underskott.

Verksamhetsberättelse

Kommunstyrelsen upprättar verksamhetsberättelse som fastställs av kommunfullmäktige senast under maj månad. Verksamhetsberättelsen kan även ingå i årsredovisningen.

7.1 Åtgärder vid budgetavvikelse

Drift

Kommunstyrelsen ansvarar för att tilldelade ekonomiska resurser för verksamheter inte överskrids. Det ligger i kommunchefens ansvar att rapportera avvikelser till kommunstyrelsen samt att upprätta förslag till åtgärder. Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är kommunstyrelsen skyldig att vidta åtgärder inom ramen för sina befogenheter, så att budgetramar kan hållas. Åtgärder kan innebära kostnads-/intäktsjustering men även omdisponeringar inom verksamheter. Om sådana åtgärder inte bedöms tillräckliga är kommunstyrelsen skyldig att hos kommunfullmäktige väcka förslag till finansiering av budgetavvikelsen samt förbereda detta förslags genomförande. En sådan begära skall även

innehålla en detaljerad beskrivning av vilka åtgärder kommunstyrelsen ämnar vidta om tilläggsanslag inte beviljas.

Tilläggsanslag

Huvudprincipen är att tilläggsanslag inte tillämpas för igångvarande verksamheter. Volymförändringar ska hanteras inom resursfördelningsmodellen och är inte skäl för tilläggsanslag. Avsevärda volymförändringar vilka ej hanteras i resursfördelningsmodellen, kan prövas av kommunfullmäktige. För nya verksamheter beslutade av kommunfullmäktige kan tilläggsanslag ges.

Investeringar

Finner förvaltningen att ett projektanslag kommer att bli otillräckligt eller att betydande tidsmässiga förskjutningar i projektets genomförande befaras, skall förhållandet anmälas till kommunstyrelsen. Anmälan skall åtföljas av redovisning av de omständigheter som finns samt innehålla förslag till åtgärder.

8. HANTERING AV ÖVER- RESPEKTIVE UNDERSKOTT

8.1 VA och renhållningsverksamhet

Dessa verksamheter är avgiftsfinansierade och skall över tid visa ett nollresultat. Ett överskott skall vid bokslutstillfället bokas upp på balanskonto och återföras året därefter till verksamheten. Ett redovisat underskott skall belasta kommunens egna kapital. Någon återföring av uppkommit underskott till följande år skall inte göras.

8.2 Kommunfullmäktige/kommunstyrelsen

Vid beräkning av över- respektive underskott skall hänsyn tas till orsak till redovisat över/underskott. Antagna antalsuppgifter i demografimodellen skall stämmas av mot verkligt utfall. Dessa avstämningar kan påverka storleken på verksamhets över- respektive underskott. Vid beräkning av över- respektive underskott skall hänsyn tas till hur verksamhet uppfyllt gällande verksamhets- och kvalitetsmål.

Underskott

Kommunfullmäktige beslutar om ett underskott skall överföras till kommande år samt storleken på underskottet. Ett överfört underskott skall i första hand avräknas mot tidigare års ackumulerade överskott. Saknas denna möjlighet skall underskottet vara reglerat inom tre år efter det år det redovisades. Ett återfört underskott skall om möjligt hänskjutas till den verksamhet där underskottet redovisades.

Överskott

Kommunfullmäktige beslutar om ett överskott skall överföras till kommande år samt storleken på överskottet. För att disponera ett överskott gäller följande:

- Ett överskott får av verksamhet disponeras först efter framställning till och beviljande av kommunstyrelsen. En bedömning skall göras av möjligheten till att disponera ett överskott utifrån gällande finansiella mål.
- Ett disponerat överskott är inte nivåhöjande.

- Ett disponerat överskott skall hänskjutas till den verksamhet där överskottet redovisades.
- Ett överskott som inte nyttjas år ackumuleras till kommande år.

8.3 Servicenämnd

Enligt reglemente för servicenämnden, antaget av kommunfullmäktige i Vårgårda respektive Herrljunga, skall redovisat överskott respektive underskott överförs till kommande år.